

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra technické a informační výchovy

Lenka Ondrová

**LIDOVÉ ZVYKY A TRADICE
V MIKROREGIONU
KUNŠTÁTSKO – LYSICKO A JEJICH VYUŽITÍ
V MŠ**

Bakalářská práce

vedoucí práce: Mgr. Pavlína Částková, Ph.D.

Olomouc 2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 1. 4. 2016

.....

Poděkování:

Děkuji Mgr. Pavlíně Částkové, Ph.D. za odborné pedagogické vedení, vstřícnost a cenné rady při vypracování této bakalářské práce.

Obsah

Úvod	8
1 Charakteristika dítěte předškolního věku.....	9
1. 1 Tělesný a motorický vývoj	9
1. 2 Tělesný a motorický vývoj	10
1. 2. 5 Vnímání	10
1. 2. 2 Představivost.....	10
1. 2. 3 Paměť.....	11
1. 2. 4 Pozornost	12
1. 2. 5 Myšlení a řeč	12
1. 3 Emoční vývoj.....	14
2 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.....	15
2. 1 Systém cílů v RVP PV.....	15
2. 2 Klíčové kompetence	16
2. 3 Vzdělávací obsah	18
2. 3. 1 Biologická oblast.....	18
2. 3. 2 Psychologická oblast	18
2. 3. 3 Interpersonální oblast	19
2. 3. 4 Sociálně kulturní oblast	19
2. 3. 5 Environmentální oblast.....	19
3 Vymezení pojmů	20
3. 1 Zvyk.....	20
3. 2 Tradice	20
3. 2. 1 Dítě a tradice lidové kultury	20
3. 3 Mikroregion	21
4 Mikroregion Kunštátsko - Lysicko	22
4. 1 Bedřichov.....	22

4. 2 Býkovice	22
4. 3 Černovice	22
4. 4 Dlouhá Lhota	23
4. 5 Hodonín	23
4. 6 Drnovice.....	23
4. 7 Kozárov.....	23
4. 8 Krhov	24
4. 9 Kunčina Ves.....	24
4. 10 Kunice.....	24
4. 11 Kunštát.....	24
4. 12 Lysice	24
4. 13 Lhota u Lysic	25
4. 14 Makov	25
4. 15 Nýrov	25
4. 16 Rozseč nad Kunštátem	25
4. 17 Sebranice	26
4. 18 Štěchov - Lačnov	26
4. 19 Tasovice.....	26
4. 20 Voděradý	26
4. 21 Zbraslavec.....	26
4. 22 Žerůtky	27
5 Místní tradice a zvyky	28
5. 1 Advent a Vánoce.....	28
5. 1. 2 Adventní věnec	29
5. 1. 3 Svatý Mikuláš.....	29
5. 1. 4 Mikulášská jízda v Drnovicích.....	29
5. 1. 5 Rozsvícení vánočního stromu.....	30

5. 1. 6	Štědrý den.....	30
5. 1. 7	Štědrovečerní večeře	30
5. 1. 8	Pouštění lodiček.....	31
5. 1. 9	Lití olova	31
5. 1. 10	Vánoční stromeček	31
5. 1. 11	Vánoční cukroví	32
5. 1. 12	Vánoční zpěvy	32
5. 2	Masopust.....	32
5. 3	Velikonoce	33
5. 3. 1	Tradiční obchůzka	34
5. 3. 2	Pomlázka	34
5. 3. 3	Velikonoční vejce a obdarování	34
5. 4	Pálení čarodějnic.....	35
5. 5	Stavění máje.....	35
5. 6	Svátky řemesel Kunštát	36
5. 7	Halasův Kunštát.....	36
5. 8	Hrnčířský jarmark Kunštát.....	37
5. 9	Traktoriáda.....	38
	Praktická část.....	39
	Mikuláš, čert a anděl	40
	Vánoční těžítka	40
	Ozdoby na stromek ze slaneého těsta	41
	Masopustní maska.....	41
	Čepice.....	42
	Klaun	42
	Malovaná vajíčka	43
	Slepička	43

Vajíčko	44
Papírová čarodějnice	44
Čarodějnice na koštěti	45
Čarodějnice z vařečky	45
Ševcovské řemeslo	46
Kovářské řemeslo.....	46
Šperkařské řemeslo	47
Moje kniha	47
Barevná kniha.....	48
Záložka do knížky	48
Želva.....	49
Přívěšek, knoflík	49
Hrnek.....	50
Skládačka traktoru.....	50
Traktor z krepového papíru.....	51
Traktor.....	51
Závěr	52
Seznam pramenů a literatury:	53
Internetové zdroje:	54
ANOTACE	56

Úvod

„...Kdyby mi jen oči pro pláč zbyly, já se tam vrátím, já se tam i poslepu vrátím.“

(František Halas)

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala Lidové zvyky a tradice v mikroregionu Kunštátsko – Lysicko a jejich využití v MŠ. Práce bude rozdělena do dvou částí - teoretické a praktické.

Teoretická část je dělena do pěti kapitol, které se zabývají charakteristikou dítěte v předškolním věku – jeho tělesným, motorickým, kognitivním a emočním vývojem - Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání, kterým se vzdělávání v mateřských školách řídí. Třetí kapitola se zaměřuje na vymezení pojmu zvyk, tradice a mikroregion. Následuje popis mikroregionu Kunštátsko – Lysicko a seznámení se s jeho jednotlivými obcemi. Pátá kapitola poskytuje přehled lidových zvyků a tradic v dané oblasti, ke každému zvyku či tradici je uvedena stručná historie, vývoj a popis současné podoby.

Praktická část práce se zaměřuje na sběr výtvarných námětů, které lze použít v souvislosti se zvyky a tradicemi v mikroregionu Kunštátsko – Lysicko v mateřské škole. Náměty jsou určeny pro děti od pěti let. Míra náročnosti výtvarných aktivit je zaznamenána v úvodní tabulce praktické části práce a je vyjádřena třemi následujícími stupni: nízká, střední a vysoká obtížnost.

Cílem bakalářské práce je popis vybraných tradic, zvyků a tradičních kulturních akcí v mikroregionu Kunštátsko – Lysicko a návrh jejich výtvarného využití v praktických činnostech mateřské školy.

1 Charakteristika dítěte předškolního věku

Předškolním věkem rozumíme dítě ve věku od 3 do 6 let. V širším slova smyslu lze toto období chápat i jako etapu od narození dítěte po vstup do školy. Předškolní věk se také označuje jako věk mateřské školy.

Na počátku tohoto období dítě ovládá běh, jízdu na tříkolce, řeč. Dítě si je vědomo existence vlastní osoby a okolí a je schopno lépe zvládat frustraci. Do jisté míry funguje už samostatně – obléká si základní oblečení, samo jí a vykonává základní hygienu. Roste zájem o hru s vrstevníky, v tomto období se již dokáže zapojit do společných aktivit skupiny. (Thorová, 2015)

1.1 Tělesný a motorický vývoj

Tělesná stavba těla se v předškolním věku výrazně mění. Baculatost, typická pro batole, se proměňuje ve štíhlost a tím vzniká nepoměr mezi růstem trupu, končetin a hlavy. „*Koncem předškolního věku probíhá „perioda růstu“, mluvíme o období vytáhlosti“* (Šmelová et al., 2012, s. 51)

Následuje osifikace kostí, na konci období se završuje osifikace zápěstních kůstek, to má veliký význam pro rozvoj jemné motoriky. (Šmelová et al., 2012)

Dítě má neustále potřebu být aktivní. Tato potřeba se projevuje jak verbálně, tak i v rovině lokomotoriky – dítě stále poskakuje, poposedává, provádí různé pohyby, které ortopedi vysvětlují růstem dlouhých kostí, celkovou osifikací kostry a s tím spojenou potřebu pohybu. (Mertin et al., 2010)

V předškolním období dochází k velkému zdokonalení motoriky. Dítě skáče, leze po žebříku, střídá nohy při chůzi jak do schodů, tak i ze schodů. Zdokonalení probíhá i ve zručnosti. Dítě se rádo věnuje aktivitám na pískovišti, dělá bábovky, staví hrad, tunel. Oblíbenou aktivitou je modelování zvířátek, aut, panenek apod. z plastelíny. (Špaňhelová, 2004)

Vyspělejší se stává i kresba dítěte. Ve čtyřech letech dítě umí namalovat křížek, o rok později čtverec a v šesti letech i trojúhelník. Kresba se stává vyspělejší, přechází od hlavonožce k postavě s jemnými detaily, kterými jsou např. přesný počet prstů na ruce. (Špaňhelová, 2004)

1. 2 Tělesný a motorický vývoj

Šmelová et al. (2012, s. 54) uvádí: „V předškolním období se u dítěte velmi intenzivně vyvíjejí poznávací (kognitivní) procesy, mezi které v psychologii obvykle řadíme čítí, vnímání, představivost, paměť, pozornost a myšlení. Pozornost má mezi nimi navíc zvláštní funkci. Je podmínkou pro zdárný průběh všech poznávacích procesů. Je zárukou například přesného vnímání a soustředěného myšlení.“

1. 2. 5 Vnímání

Jedná se o proces, který nám umožňuje být v kontaktu s okolním světem. Do vědomí přenáší informace, které jsou, dá se říci, přesnými odrazy skutečnosti. Vnímání jako komunikace probíhá nejen s lidmi, ale i s neživými věcmi. (Šmelová et al., 2012)

Proces vnímání dělíme na dvě stádia (Říčan, 2005, s. 40):

- „**stadium senzorické** (smyslové) - spočívá v přijetí informací z okolí, popřípadě nitra těla, prostřednictvím smyslových orgánů (neboli čidel), jež jsou podrážděny (stimulovány) podněty světelnými, zvukovými, tlakovými, tepelnými nebo chemickými. Toto podráždění je pak vedeno po nervových drahách do mozku. Jde o fyziologické procesy, které pokračují i v mozku. Výsledkem jsou počítky.“
- „Ve druhém, **syntetickém stadiu**, jsou pak počítky zpracovány do větších celků, takže vnímáme předměty a jejich pohyby, jejich změny a jejich vzájemné vztahy, např. fotbalistu střílejícího hlavou branku, rybu mrskající se v síti, melodii hranou na saxofon, chodce na ulici, kterému se musíme vyhnout při řízení auta.“

Dítě vnímá celek jako soubor detailů, mezi kterými ještě neumí rozlišovat základní vztahy. Snadno jej upoutá nápadný detail, obzvláště pokud se nějakým způsobem váže k jeho aktuální potřebě nebo zájmu (na obrázku se spoustou motivů si všimne zmrzlina, na kterou má chuť). (Mertin et al., 2010)

1. 2. 2 Představivost

Představy lze všeobecně definovat jako názorné obrazy jevů a předmětů, které v dané chvíli nevnímáme, nebo jsme je v dané podobě ani nikdy nevnímali. Představy dělíme na (Šmelová et al., 2012):

- **představy paměťové**: jedná se o ty představy, které se blíží našim zážitkům. Dá se říci, že se jedná o vzpomínky z minulosti. Podle psychologů jsou naše první vzpomínky z období kolem třetího roku života.

- **představy fantazijní:** jedná se o představy, které se liší od našich zážitků. Vznikají nejen kombinací našich zážitků a zkušeností, ale mohou jimi být i úplně nové výtvoř, proto se fantazie často nazývá obrazotvorností.

Představy jsou pro dítě v předškolním období nutné, ve svých představách si přizpůsobuje pro něj obtížně přijatelnou nebo někdy až nepochopitelnou realitu. (Mertin et al., 2010)

Vybavování představ dítěte začíná být plynulejší, což dokazuje i schopnost plynulého převyprávění pohádky, vyprávění o prožité události. Výrazný rozvoj fantazijních představ lze zaznamenat ve výtvarném projevu dítěte či v jeho zájmu o pohádky. V tomto období dochází k jevu zvanému eidetismus, který Šmelová et al. (2012, s. 56-57) vysvětlují následně: *„Děti svoji představu (která je živá a jasná), přání, považují za skutečnost, také po tom o ní hovoří. Z pohledu dospělých to vypadá, že si dítě vymýšlí a lže. Pravá lež se v tomto období vyskytuje málokdy, protože představuje příliš složitou myšlenkovou operaci.“*

1. 2. 3 Paměť

Paměť je psychická funkce umožňující uchovat informace a zkušenosti z okolního světa i o sobě samém. (Šmelová et al., 2012)

Paměťový proces se skládá ze tří fází (Atkinsonová et al., 1993; Carter & Russel, 2003; Plevová, 2006 in Plevová & Petrová, 2012)

- **Vštipení:** jedná se o přijetí nějaké informace do vědomí - to je možné pouze tehdy, pokud spolupracuje některý z dalších psychických procesů, jako je myšlení, vnímání, citové prožívání apod. Na naše smysly působí podněty, které určitou dobu registrujeme, následně mohou, pokud jsou pro nás důležité, přejít do krátkodobé paměti.
- **Uchování:** jedná se o zakódování informace v našem mozku. Významné informace jsou tedy zpracovány (zakódovány) tak, že si je snadněji vybavíme. Lépe se pamatují informace, které mají pro člověka osobní citový význam. Déle si člověk uchová logické a smysluplné informace, než informace mechanicky osvojené bez citového významu.
- **Vybavení a reprodukce:** jde o vyhledání informace v dlouhodobé paměti a její vybavení zpátky do vědomí.

Paměť má v začátku předškolního věku charakter bezděčného zapamatování a uchování. Paměť záměrná se rozvíjí až kolem pátého roku života dítěte, při čemž převládá paměť mechanická. Dítě je schopno si zapamatovat poměrně rozsáhlé celky. Je vhodné této schopnosti a zvědavosti dětí správně využívat, základní učební metodou je hra využívající smyslů (hudba, obrázky, rytmus). Paměť je převážně konkrétní (dítě si lépe zapamatuje událost než pouze její verbální popis) a krátkodobá. V pěti až šesti letech však začíná působit i paměť dlouhodobá. Dítě je ale schopno pamatovat si, především citově zabarvené situace, z období již před pátým rokem života. (Mertin et al., 2010)

1. 2. 4 Pozornost

Pozornost je psychická funkce, která směřuje vědomí člověka na určité situace, pocity a podněty. Každý člověk, pokud je v bdělém stavu, zaměřuje svoji pozornost určitým směrem a to jak neúmyslně – zaujme nás něco neobvyklého nebo zajímavého, tak vědomě – účelně, pozornost je podpořena vůlí. Pozornost tedy dělíme na bezděčnou, spontánní či neúmyslnou a na úmyslnou neboli záměrnou. (Plevová & Petrová, 2012)

Na začátku předškolního období je pozornost ovlivňována emocemi, je nestálá a přelétavá. Čím je dítě starší, tím lépe a déle se soustředí. Postupně se vytváří počátky úmyslné pozornosti. Avšak úmyslnost a stálost pozornosti není vázána pouze na věk dítěte, ale záleží také na druhu činnosti, kterou vykonává a na temperamentu. Dítě v předškolním věku ještě není schopno zaměřit svoji pozornost na více než jeden podnět současně. (Šmelová et al., 2012)

1. 2. 5 Myšlení a řeč

Myšlení lze vymezit jako proces řešení problémů. Rozlišujeme čtyři myšlenkové operace, které při myšlení využíváme (Vágnerová, 2003 in Plevová & Petrová, 2012):

- **Analýza a syntéza:** jedná se o analyticko-syntetickou činnost mozku. Analýza znamená rozdělení určitého problému na části a vlastnosti. Syntéza značí myšlenkové spojení, sjednocení. Analýza a syntéza jsou v nerozlučném spojení.
- **Srovnávání a třídění:** jedná se o myšlenkové operace, související s analýzou a syntézou. Pomocí srovnávání získáváme podobnosti a odlišnosti, které mezi předměty a jevy jsou. Tyhle souvislosti a podobnosti poté spojíme a získáme nový celek.

- **Abstrakce a zobecnění:** Abstrakcí vyčleňujeme podstatné a všeobecné vlastnosti, nepodstatných vlastností si nevšímáme. Skrze zobecnění řadíme jevy do určitých skupin. Jde tedy o srovnání, zobecnění a zařazení.
- **Konkretizace:** Pomocí konkretizace všeobecné poznatky použijeme na jednotlivé předměty – všeobecné vzorce používáme na konkrétní jevy.

Myšlenkové operace mohou probíhat buď na vědomé úrovni, kdy mluvíme o racionálním myšlení, nebo mohou probíhat zcela intuitivně – intuitivní myšlení. (Plevová & Petrová, 2012)

Myšlení dítěte v předškolním věku neuznává logické zákony, proto je nepřesné a v mnohých situacích omezené, označuje se jako intuitivní a názorné, projevuje se určitým výběrem informací a specifickým způsobem jejich zpracování. (Vágnerová, 2012)

Myšlení dítěte je egocentrické, obtížně si uvědomuje názory druhého. Svět vidí jen ze své perspektivy, není schopno empatie a vysvětlení pohledu druhého člověka (nedokáže např. popsat, co ze svého pohledu vidí jiná osoba). Pokládá za samozřejmé to, že i všichni ostatní vidí věci přesně tak, jako ono samotné. (Heidbrink, 1997 in Šmelová et al., 2012)

Ke konci období se začíná rozvíjet pojmové myšlení, dítě začíná být schopno analýzy, syntézy a srovnávání. Začíná chápat, že určité předměty jsou pojmenovány společným názvem – ovoce, nábytek. Ve vytváření pojmů se ale ještě vyskytují chyby z důvodu předčasného zevšeobecňování, kdy dítě na základě poznatku, že cestující bez platné jízdenky jede na černo, si vysvětlí tak, že všichni ostatní cestující, mající platnou jízdenku, jedou na bílo. Dále se dítě na základě zkušenosti, že květina roste po dešti, může domnívat, že také ono, pokud zmokne, vyroste. (Šmelová et al., 2012)

Základem každého lidského myšlení je řeč, jíž člověk sděluje a vyjadřuje výsledky svého myšlení. **Vnitřní řeč**, pomocí které myslíme, není vyjadřována slovy, ale děje se uvnitř nás, je významným prostředkem vědomé psychické aktivity člověka. Vnitřní řeč je zestručněna, je rychlá, útržkovitá, neúplná – samy sobě nemusíme vše vysvětlovat, proto někdy dochází k problémům při přenosu myšlenek z vnitřní do vnější řeči. **Vnější řeči** myšlenky vyjadřujeme navenek a to buď ve zvukové, nebo v písemné formě. Rozdílem mezi psanou a zvukově vyjádřenou řečí je ten, že mluvená řeč je doprovázena dalšími projevy a to gestikulací, mimikou, hlasitostí apod. (Plevová & Petrová, 2012)

Řeč dítěte na začátku předškolního věku zaostává za myšlením. Dítě je sice schopno vykonat nějakou činnost, ale slovně ji již nedokáže pojmenovat. Na začátku druhé poloviny předškolního období nastává prudký rozvoj řeči – narůstá řečová aktivita, dítě tvoří pojmy, samostatně vymýšlí slova pro označení jemu neznámých věcí a situací. (Šmelová et al., 2012)

1.3 Emoční vývoj

Emoční prožívání v předškolním věku je již stabilnější a vyrovnanější než v období batolete. Emoce bývají velmi intenzivní a snadno se mění – rychle se střídá smích a pláč. Vztek a zlost nejsou tak časté jak v období batolete, protože děti již chápou příčiny nepříjemných situací. Zlost se objevuje zejména v komunikaci s vrstevníky nebo při hromadění příkazů a zákazů – dítě je frustrováno a jeho kontrola emočního projevu selže. (Vágnerová, 2012)

Předškolní děti na drobné neúspěchy často reagují pláčem a to i přes to, že emotivita se stává stabilnější. Děti jsou vystaveny různým strachům a úzkostem a to, mimo jiné, v důsledku magického myšlení, kvůli němuž dítě svět považuje za místo plné bubáků a nadpřirozených sil. Dítěti je třeba poskytnout jistotu. Mimo nereálných událostí se dítě bojí i dalších věcí – větru, zvířat, deště, ztráty milované osoby nebo neznámých lidí. Nejrůznější frustrace dítěti pomáhá překonávat hra a kreslení. (Thorová, 2015)

Smysl pro humor odpovídá charakteristickému způsobu uvažování a souvisí i s jazykovým vývojem. Žerty bývají rozumově jednoduché. Děti ve čtyřech letech pokládají za zábavné opakování nesmyslných nebo tabuizovaných slov. V období předškolního věku děti začínají chápat příčiny různých emočních reakcí. (Vágnerová, 2012)

V předškolním věku se hra začíná podřizovat novému regulačnímu mechanismu – svědomí. Pravidla a normy, které dítě získává zejména od svých blízkých, si postupně zvnitřňuje. Pocit viny se objevuje okolo třetího roku dítěte, kdy dítě při překročení pravidel cítí vnitřní stud, i když jeho prohřešku nebyl nikdo přítomen. Thorová (2015, s. 394) uvádí: „V předškolním období se rozvíjí sebehodnotící emoce, čímž se vytváří základ pro rozvoj svědomí, morálky a v kombinaci se zpětnou vazbou od okolí i sebeúcty.“

2 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále jen RVP PV) je pedagogický dokument, jehož první verze se objevila v roce 2001. První setkání s tímto dokumentem vyvolalo u pedagogů mateřských škol smíšené pocity. Pro některé byl RVP PV očekávaný dokument, který pojmenoval odborné zásady a přístupy k dítěti, jiní pedagogové pocíťovali nedůvěru, bezradnost a vlastní nedostatečnost, dokument na ně působil složitě, příliš odborně a neuchopitelně pro praktické využití. (Svobodová et al., 2010)

RVP PV vešel v platnost od roku 2004. Tímto se mateřské školy oficiálně staly součástí vzdělávacího systému se svým vlastním programem stejně jako školy základní a střední. Všechny školy mají povinnost zpracovat si svůj vlastní školní vzdělávací program a vycházet v něm právě z principů rámcového vzdělávacího programu. Podle RVP PV nelze přímo pracovat, ale byl vytvořen tak, aby ukázal základ kam a v jaké šíři směřovat vzdělávání dětí v předškolním věku. Dokument jmenuje základní principy práce s dětmi pro rozvoj jejich dovedností, schopností a poznatků. (Kořátková, 2008)

Smolíková et al. (2004, s. 6) uvádí: „*Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV) vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku. Tato pravidla se vztahují na pedagogické činnosti probíhající ve vzdělávacích institucích zařazených do sítě škol a školských zařízení.*“

2.1 Systém cílů v RVP PV

RVP PV udává vzdělanostní základ, na který pak lze navázat základní vzdělávání. Je otevřený pro učitele, rodiče i děti a zajišťuje podmínky k tomu, aby jakákoli odborná pracovní skupina, každá škola nebo profesní sdružení a jednotlivý pedagog mohli – pokud zachovají společná pravidla – vytvářet a uskutečňovat vlastní školní vzdělávací program. RVP PV se zabývá následujícími cílovými kategoriemi: určuje cíle v podobě záměrů a v podobě výstupů a to v úrovni obecné a následně pak v úrovni oblastní. Konkrétně se jedná o:

- rámcové cíle – představují všeobecné záměry předškolního vzdělávání,
- klíčové kompetence – vyjadřují způsobilosti, kterých lze dosáhnout v předškolním vzdělávání,
- dílčí cíle – představují konkrétní záměry náležící určité vzdělávací oblasti,

- dílčí výstupy – jednotlivé dovednosti, hodnoty, postoje a poznatky, které odpovídají dílčím cílům.

(Smolíková et al., 2004)

System cílů RVP PV je následující: „*Obecné záměry jsou vyjádřeny pomocí rámcových cílů, výstupy pak v podobě klíčových kompetencí. Rámcové cíle se promítají do pěti vzdělávacích oblastí a získávají podobu cílů dílčích. Jejich průběžné naplňování směřuje k dosahování dílčích kompetencí, které jsou základem pro postupné budování kompetencí klíčových.*“ (Smolíková et al., 2004, s. 10)

„*Záměrem předškolního vzdělávání je rozvíjet každé dítě po stránce fyzické, psychické i sociální a vést je tak, aby na konci svého předškolního období bylo jedinečnou a relativně samostatnou osobností, schopnou (kompetentní, způsobilou) zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením, takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny (zejména v prostředí jemu blízkém, tj. v prostředí rodiny a školy), a zároveň i ty, které ho v budoucnu nevyhnutelně očekávají.*“ (Smolíková et al., 2004, s. 11)

2.2 Klíčové kompetence

Pod klíčovými kompetencemi si lze představit cílové stavy, ke kterým by mělo společně vést veškeré vzdělávání. Každá etapa vzdělávání v tomto směru přispívá k dalšímu zdokonalování a rozvoji. Všechny etapy vzdělávání mají za cíl vybavit každého jedince souborem klíčových kompetencí na takové úrovni, která je pro něj dosažitelná. (Smolíková et al., 2004)

Pro etapu předškolního vzdělávání jsou považovány za klíčové tyto kompetence (ke každé kompetenci uvedeme několik bodů, kterých by mělo dítě na konci předškolního období dosáhnout a zároveň tyto body souvisí s naším tématem lidových zvyků a tradic):

- **Kompetence k učení**
  - soustředěně pozoruje, objevuje, zkoumá, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých symbolů, znaků a pojmů,
  - má elementární poznatky o světě lidí, přírody i kultury, které dítě obklopuje, orientuje se v řádu a dění prostředí, ve kterém žije,
  - aktivně si všímá, co se kolem něj děje, chce porozumět věcem a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může leccemu naučit, raduje se z toho, co samo zvládlo a dokázalo.

- **Kompetence k řešení problémů:**
  - všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení problémů a situací je pozitivní odezva na aktivní zájem,
  - zkouší, experimentuje, hledá různé varianty a možnosti (má vlastní nápady); využívá dosavadní zkušenosti, představivost a fantazii,
  - rozlišuje řešení, která jsou funkční a nefunkční – dokáže mezi těmito možnostmi volit,
  - nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu.
- **Kompetence komunikativní:**
  - ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, vyjadřuje své myšlenky, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, vede smysluplný dialog,
  - dokáže sdělovat a vyjadřovat své nálady, prožitky a pocity různými prostředky (výtvarnými, řečovými, dramatickými, hudebními apod.)
  - dovede využít informativní prostředky, se kterými se setkává (knížky, encyklopedie).
- **Kompetence sociální a personální:**
  - uvědomuje si, že, že za své jednání odpovídá a nese důsledky,
  - dokáže se ve skupině podřídít ale i prosadit, ve skupině spolupracuje a domlouvá se na činnostech,
  - přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje pravidla a přizpůsobuje se jim.
- **Kompetence činnostní a občanské:**
  - má smysl pro povinnost, je odpovědné ke svým úkolům a povinnostem,
  - zajímá se o to, co se kolem něj děje, je otevřený aktuálnímu dění,
  - uvědomuje si, že svým chováním se podílí na tom, v jakém prostředí žije.

(Smolíková et al., 2004)

2.3 Vzdělávací obsah

RVP PV formuje vzdělávací obsah do pěti vzdělávacích oblastí, a to do oblasti biologické (dítě a jeho tělo), psychologické (dítě a jeho psychika), interpersonální (dítě a ten druhý), sociálně - kulturní (dítě a společnost) a environmentální (dítě a svět). U každé oblasti jsou formulovány dílčí cíle (co pedagog u dítěte podporuje), vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí), očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního vzdělávání zpravidla dokáže) a rizika vzdělávání (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga).

2.3.1 Biologická oblast

Úsilím pedagoga v oblasti dítě a jeho tělo je podporovat a stimulovat neurosvalový vývoj a růst dítěte. Zlepšovat jeho pohybovou a zdravotní kulturu i tělesnou zdatnost, podporovat jeho fyzickou pohodu, rozvíjet jeho manipulační i pohybové dovednosti. Pedagog se také snaží učit děti sebeobslužným dovednostem a vést je k zdravým životním postojům a návykům. (Smolíková et al., 2004)

Pedagog v této oblasti využívá lidových zvyků a tradic zejména k rozvoji pohybu pomocí různých tradičních tanců, pohybových her či lidových písní s pohybem. Dítě se nápodobou nebo jednoduchými pokyny naučí pohyb, který se pak snaží přizpůsobit tempu hudby, slučuje zpěv s pohybem nebo se pohybuje do různých rytmů.

2.3.2 Psychologická oblast

Úsilí pedagoga se zaměřuje na podporu duševní pohody, psychické zdatnosti a odolnosti dítěte. Pedagog rozvíjí intelekt dítěte, jeho řeč a jazyk, poznávací procesy a funkce, city a vůli. Dále se snaží podporovat správný rozvoj jeho sebepojetí a sebenahlížení. Pedagog podporuje dítě v kreativité a sebevyjádření, stimuluje osvojování vzdělávacích dovedností dítěte a povzbuzuje jej v dalším rozvoji, učení a poznávání. (Smolíková et al., 2004)

Pomocí lidových zvyků a tradic pedagog rozvíjí slovní zásobu dítěte, kreativitu, seznamuje jej s novými pojmy a výtvarnými technikami. U dítěte probouzí zvědavost a schopnost komunikace o tom, co se děje v jeho okolí, jakých tradic se účastní, co se mu nejvíce zamlouvá a co jej příliš nezaujalo. Pomocí básní a písní dítě rozvíjí paměť a schopnost reprodukovat naučené informace.

2. 3. 3 Interpersonální oblast

Pedagogovo snažení se zaměřuje na utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či k dospělému. Posiluje, kultivuje a obohacuje jejich vzájemnou komunikaci a zajišťuje pohodu těchto vztahů. (Smolíková et al., 2004)

Využitím lidových zvyků a tradic se děti učí pracovat ve skupině například na společném výrobku nebo při společných pohybových nebo hudebních hrách. Dítě společnými aktivitami posiluje svoje vztahy k druhým dětem.

2. 3. 4 Sociálně kulturní oblast

Pedagog seznamuje dítě s pravidly soužití s druhými lidmi. Snaží se dítěti přiblížit materiální i duchovní hodnoty společenství. Pedagog uvádí dítě do světa kultury a umění, pomáhá dítěti osvojit si dovednosti, návyky a postoje, které dítě potřebuje k aktivnímu podílení se a utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí. (Smolíková et al., 2004)

Dítě se seznamuje s lidovými zvyky a tradicemi ze svého okolí, učí se oceňovat práci druhých a vnímat potřebnost lidových řemesel. Pomocí dramatických, hudebních a dalších představení u dítěte pedagog rozvíjí na jedné straně soustředěnost, empatii a schopnost ocenit práci druhých. Na druhé straně pedagog podporuje odvalu a schopnost své dovednosti a své umění ostatním předávat.

2. 3. 5 Environmentální oblast

Úsilí pedagoga se zaměřuje na vytvoření základního povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí a to jak nejbližším okolím, tak i globálními problémy celosvětového dosahu a vytvořit základ pro odpovědný a otevřený postoj dítěte k životnímu prostředí. (Smolíková et al., 2004)

Dítě se seznámí s tradicemi a zvyky ze svého okolí, dozví se něco málo z jejich historie, bude přemýšlet, jestli jsou dané tradice a zvyky typické pro jiné části naší země nebo jiných států. Děti si vyzkouší aktivity s tradicemi a zvyky spojené.

3 Vymezení pojmů

Následující kapitola se zabývá vyjasněním pojmů, které jsou pro téma práce zásadní. Budeme se zabývat definicí zvyků, tradic a pojmu mikroregion.

3.1 Zvyk

Zvyk můžeme určit jako vnitřní tendenci člověka vykonávat nějakou činnost (SCS.ABZ Slovník cizích slov, 2016 [online])

Hartl (2004) ve svém Stručném psychologickém slovníku definuje zvyk jako spontánně působící obyčej. Udává, že zvyky nejsou hierarchizované.

Zvyky jsou tedy vzorce chování, které si určité společenství nebo konkrétní člověk ustálil. Tyhle ustálené vzorce chování si lidé zdůvodňují často pouze tím, že se takto chovali vždy. (Wikipedie, 2016 [online])

3.2 Tradice

Hartl & Hartlová (2010, s. 620) definují tradice jako: „*Jakýkoli společenský zvyk, víra, vědomosti, dovednosti, postoje procházející generacemi, čímž se udržují, prohlubují a rozmnožují; platí to též o institucích, technologiích apod.; tradici lze považovat za mem – paměť kolektivní, ritualizace.*“

Nový akademický slovník cizích slov (Kraus et al., 2006) mluví o tradicích jako o souhrnu kulturních a společenských ustálených zvyků, pravidel, obyčejů, myšlenek a názorů, které jsou zachovávány celými pokoleními a jsou přenášeny, většinou ústně, z generace na generaci.

3.2.1 Dítě a tradice lidové kultury

Zvyky a tradice jsou pro děti důležité. Cítí se bezpečněji, když vědí, co bude následovat, když jejich den má režim. Děti milují rituály, které se mohou každý den opakovat. Tohohle si jsou lidé vědomi, ale mnoho spisů k tomuto tématu není. Při hledání vhodné literatury, která by se zabývala přímo lidovými zvyky nebo tradicemi a jejich významem pro děti předškolního věku se našla pouze kniha „*Dítě a tradice lidové kultury*“, která byla vydána již v roce 1980, tedy v České socialistické republice a lze v ní najít zajímavé a domníváme se, že i dnes pravdivé myšlenky.

Podle knihy „Dítě a tradice lidové kultury“ (Frolec et al., 1980) je kultura nedílnou součástí života dětí. Každému dítěti by mělo být umožněno vzdělávat se podle jeho nadání, schopností a zájmů a tak se blížit k hodnotám, které jsou zdrojem základu kulturnosti a vzdělanosti národa. Kulturní tradice jsou právě tou podstatou, na které vyrůstá i současná kultura. Proto by mělo být samozřejmé seznamovat mladou generaci s těmito tradicemi a všestranně využívat tyto tradice v estetické, citové a morální výchově dětí. Tradice lidové kultury splňují všechny předpoklady pro to, aby byly využity při formování harmonické osobnosti mladého člověka.

3.3 Mikroregion

Podle dostupného zdroje lze mikroregion vysvětlit jako malý územní celek, který vznikl například dobrovolným svazkem několika obcí, které společně usilují o kulturní, ekonomický a sociální rozvoj. (SCS.ABZ Slovník cizích slov, 2016 [online])

4 Mikroregion Kunštátsko - Lysicko

Mikroregion Kunštátsko – Lysicko patří k největším svazkům obcí v Jihomoravském kraji. Nachází se v severozápadní části regionu Boskovicko. Celková rozloha mikroregionu činí 130 km² a žije zde asi 9 555 obyvatel ve 22 obcích (Bedřichov, Býkovice, Černovice, Dlouhá Lhota, Hodonín, Drnovice, Kozárov, Krhov, Kunčina Ves, Kunice, Kunštát, Lysice, Lhota u Lysic, Makov, Nýrov, Rozseč nad Kunštátem, Sebranice, Štěchov – Lačnov, Tasovice, Voděrady, Zbraslavec, Žerůtky). Kunštátsko – Lysicko se vyznačuje malebnou krajinou Českomoravské vrchoviny, soustavou přírodních parků, kulturních památek a celou řadou příležitostí k trávení volného času. (Mikroregion Kunštátsko – Lysicko, 2013)

4.1 Bedřichov

Obec Bedřichov se nachází 7 km jihozápadně od Kunštátu v nadmořské výšce 603 m n. m. Okolí obce tvoří převážně les. První písemná zmínka pochází z roku 1390, kdy Jan z Lomnice zapsal své manželce věno na Bedřichově. V obci najdeme kostel sv. Mikuláše nebo památník obětem první a druhé světové války, který byl zbudovaný v roce 1929. Mezi zdejší tradice patří ostatky s pochováváním basy, pálením čarodějnic a krojované hody. (Lhot'ánová et al., 2008)

4.2 Býkovice

Býkovice se nachází 4 km jižně od Lysic. Obec i její okolí je součástí přírodního parku „Lysicko“. První písemná zmínka se datuje na rok 1264, kdy tehdejší olomoucký biskup obec daroval. V Býkovicích byl v letech 2003 – 2009 vytvořen areál Hradiště s koncertním pódiem pro pořádání společenských akcí. Zajímavým místem je funkční Porčův mlýn, jehož součástí je naučná expozice o historii Porčova mlýna, ale i mlynářství všeobecně s odborným výkladem mletí obilí a jeho vyzkoušením si. Mezi pravidelně pořádané akce patří různé koncerty, masopustní veselice, pálení čarodějnic a zimní závody na saních. (Mikroregion Kunštátsko – Lysicko, 2013)

4.3 Černovice

Černovice leží na náhorní rovině, je to nechráněná, větrům otevřená krajina 624 m n. m. První písemná zmínka pochází z roku 1286. V obci najdeme kostel sv. Jana Křtitele. K tradičním akcím patří masopust s pochováváním basy, zakončení prázdnin s pohádkovým lesem, výlov rybníka „Pilát“, krojované hody. (Mikroregion Kunštátsko – Lysicko, 2013)

4.4 Dlouhá Lhota

Dlouhá Lhota se nachází 7 km jižně od Lysic. První historická zpráva pochází z roku 1306. V obci najdeme kostel sv. Bartoloměje, postavený v roce 1805. Kostel byl 3. 5. 1958 zapsán na seznam kulturních památek. (Mikroregion Kunštátsko – Lysicko, 2013)

4.5 Hodonín

Obec najdeme na území Přírodního parku Svratecká hornatina v kotlině soutoku Rozsečského potoka a říčky Hodonínky – přibližně 9 km západně od Kunštátu. První zmínka o obci pochází z roku 1360. V průběhu druhé světové války byl na kraji obce vybudován pracovní a koncentrační tábor, ve kterém byly postupně vězněni různé skupiny osob, od trestanců přes Romy, přestárlé Němce, Čechy a osoby nepohodlně komunistickému režimu. Poblíž pracovního tábora najdeme romský hřbitov Žalov, zasvěcený obětem fašismu. K zajímavým místům v Hodoníně patří rekreační zařízení Zámeček, budova Dětského domova – Davidova vila a lyžařský vlek poblíž obce. Tradičně se v obci pořádá dětský den a sportovní turnaj o krále kuželek. (Lhořanová et al., 2008, Mikroregion Kunštátsko – Lysicko, 2013)

4.6 Drnovice

Obec leží 2 km severně od Lysic v údolí při Petrovském potoku, kterému se zde říká Úmoří. Původně byly Drnovice zemědělskou osadou, nyní je to jedna z největších obcí Lysicka. První písemná zmínka o existenci osady pochází z roku 1358 a je spjata s postavou Jindřicha z Drnovic. V Drnovicích najdeme národní kulturní památku - kostel Nejsvětější trojice, starobylost tvrz rytířů z Drnovic, která nyní slouží jako budova obecního úřadu a Panský dvůr. K tradičním akcím obce patří Velikonoční jarmark, Drnovická lávka, Adventní jarmark a Mikulášská jízda. (Peša et al., 2012, Dostál et al., 2014)

4.7 Kozárov

Kozárov se nachází na Českomoravské vrchovině severně 15 km od Tišnova v kopcovitém terénu s dalekým výhledem na západním úbočí vrchu „Babylon“. První písemná zmínka je z roku 1601, kdy obec patřila k lomnickému panství. V obci najdeme rozhlednu na kopci Babylon s kulturně – společenským areálem a kaplí sv. Anny. Mezi tradiční akce patří den rozhleden, country večery, Hubertova jízda a krojované hody se stavěním máje. (Mikroregion Kunštátsko – Lysicko, 2013)

4. 8 Krhov

Krhov je malá návesní obec, ležící 5 km východně od Lysic v oblasti Moravské brázdy na severním úpatí kopce Malý Chlum a na pravém břehu potoka Úmoří. Obec byla původně založena jako hornická osada a první zmínky o ní pocházejí z roku 1409. Na vrcholu kopce Malý Chlum je vybudována dřevěná rozhledna a ve středu obce najdeme kapli. (Peša et al., 2012)

4. 9 Kunčina Ves

Obec leží na Českomoravské vysočině pod kopcem Babylon, přibližně 7 km západně od Lysic. Kunčina Ves se rozkládá po obou březích potoka Býkovka, který v obci pramení a vlévá se do řeky Svitavy. První písemná zmínka je datována na rok 1392, kdy byla obec včetně poddaných a pozemků prodána panství Lysickému. V obci najdeme malou kapli, zasvěcenou sv. Cyrilu a Metodějovi. (Lhoťanová et al., 2008)

4. 10 Kunice

Kunice jsou malou návesní obcí rozkládající se na hranici tří přírodních parků (Halasovo – Kunštátsko, Svratecká hornatina a Lysicko) 5 km severně od Lysic a 8 km jižně od Kunštátu. Nejstarší zmínka pochází z roku 1349. Blízko obce se nachází rekreační chatová oblast a ve středu obce stojí kaple. (Peša et al. 2012, Mikroregion Kunštátsko – Lysicko, 2013)

4. 11 Kunštát

Kunštát se nachází na rozhraní Boskovické brázdy a Hornosvratecké vrchoviny, je součástí přírodního parku Halasovo Kunštátsko. První písemná zmínka pochází z roku 1279, kdy se obec nazývala Kunovo miesto. Nyní k samotnému městu Kunštátu patří i městské části – Hluboké, Rudka, Sychotín, Touboř a Újezd. K zajímavým místům v Kunštátě patří Státní zámek Kunštát, psí hřbitov u zámku, kostel sv. Stanislava, areál jeskyní Blanických rytířů s Burianovou rozhlednou v Rudce, hrob básníka Františka Halase, který v Kunštátě žil, pozlacená socha Panny Marie a kamenná socha krále Jiřího z Kunštátu a z Poděbrad. Mezi tradiční akce Kunštátu se řadí Hrnčířský jarmark, Svátky řemesel a Halasův Kunštát. (Dostál et al., 2014, Peša et al., 2012, Mikroregion Kunštátsko – Lysicko, 2013)

4. 12 Lysice

Lysice se nachází ve východním úpatí Českomoravské vysočiny, asi 3 km západně od silnice Brno – Svitavy. Obec je poprvé zmíněna v roce 1308 s jejími prvními držiteli, pány

z Kunštátu, kteří na území Lysic postavili středověkou tvrz, přebudovanou později na renesanční zámek. Mezi nejvyhledávanější místa v Lysicích patří právě státní zámek a kostel sv. Petra a Pavla. Tradičně jsou na zámku pořádány koncerty v rámci Mezinárodního hudebního festivalu moravských měst *Concentus Moraviae* a *Zámecké feérie*. (Lhoťanová et al. 2008, Mikroregion Kunštátsko – Lysicko, 2013)

4. 13 Lhota u Lysic

Lhota u Lysic je okrouhlá návesní obec, která se nachází 4 km severozápadně od Lysic a 5 km jihozápadně od Kunštátu na levém břehu Lysického potoka. Obec pochází z doby kolonizace ve 12. – 13. století. Nejstarší historická zmínka o obci je z roku 1351. Jihozápadním směrem od Lhoty u Lysic leží chráněné území přírodní památky *Žižkův stůl* a ve středu obce najdeme kapličku postavenou v roce 1885. (Peša et al., 2012)

4. 14 Makov

Obec se nachází 3 km severozápadně od Kunštátu v údolí dvou skalních hřebenů Kunštátské vrchoviny. První zmínka o Makově pochází z roku 1374. Název obce pochází od jména Mák. K zajímavým místům patří kaple Nejsvětější trojice z roku 1858, Výletní místo kopec Křivánčí vrch s výhledem do okolí – při jasném počasí je vidět Dražanská vrchovina, vysílač Kojál i Praděd. „*Místo ovíjené historií je kámen u mostu v lese Ubčině, na kterém je vytesán letopočet 1637.*“ (Dostál et al. 2014, Mikroregion Kunštátsko – Lysicko, 2013)

4. 15 Nýrov

Obec leží na východních výběžcích Českomoravské vrchoviny mezi městy Kunštát a Letovice a patří do území Přírodního parku Halasovo Kunštátsko. Nejstarší zmínka o obci se nachází v listině z roku 1368 jako součást sebranického zboží pánů z Boskovic. Zajímavými místy v obci jsou Hradisko a Partyzánská zemljanka – na místě původního úkrytu části partyzánské skupiny Jermak je vybudován památníček odboje. (Lhoťanová et al., 2008, Mikroregion Kunštátsko – Lysicko, 2013)

4. 16 Rozseč nad Kunštátem

Obec Rozseč nad Kunštátem leží 5 km západně od Kunštátu a je nejvýše položenou obcí na Kunštátsku. První písemná zmínka pochází z roku 1350, kdy Jenec z Lomnice prodal ves Roseč kromě stříbrných dolů Smilovi z Kunštátu. Asi ve 13. století se ve vesnici začalo s těžbou stříbra, tehdy byla Českomoravská vysočina vyhlášena nalezištěm rud a kovů. V minulosti se v Rozseči v hojné míře objevovaly ametysty. V Rozseči nad Kunštátem stojí

kaple sv. Antonína z Paduy, dalším zajímavým místem je přírodní památka Cukl a Rozsečské rašeliniště – rostou zde ohrožené rostliny a žije zde sedm druhů obojživelníků. Mezi tradiční akce patří Traktoriáda, rozsvěcování vánočního stromu, ostatky, pálení čarodějnic a výstava výtvarných a rukodělných prací. (Mikroregion Kunštátsko – Lysicko, 2013, Peša et al., 2012)

4. 17 Sebranice

Sebranice patří do přírodního parku Halasovo Kunštátsko, leží 5 km východo – jihovýchodně od Kunštátu mezi Boskovickou brázdou a Českomoravskou vrchovinou. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1043. V obci se nachází kostel Nanebevzetí Panny Marie a rychta Žundr z roku 1732. (Lhoťanová et al., 2008)

4. 18 Štěchov - Lačnov

Štěchov - Lačnov leží 2 km od Lysic západním směrem po silnici k Bedřichovu. Obec se skládá ze dvou částí: Štěchova a Lačnova. První historická zmínka o Štěchově pochází z roku 1385, o Lačnově až kolem roku 1540. V obci se nachází kaple sv. Jana Nepomuckého a kaple sv. Panny Marie. Severně od Štěchova stojí zřícenina hradu Rychvald. (Peša et al., 2012)

4. 19 Tasovice

Tasovice leží 6, 5 km západně od Kunštátu. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1406, tehdy Jan z Lomnice žádal náhradu na Procku z Lysic za dědictví jeho sestry. V Tasovicích stojí kaple postavená v roce 1858, památník padlým obětem 1. a 2. světové války. Do Tasovic zasahuje i chráněné území Ploník v údolí Chlébského potoka. Nachází se zde botanicky i krajinářsky cenné lokality mokřadů a vyzrálých vrchovišť, vyskytují se zde chráněné druhy rostlin i živočichů, každý rok v březnu zde rozkvétají bledule. (Dostál et al., 2014)

4. 20 Voděrady

Obec leží 5 km jihovýchodně od Kunštátu. První písemná zmínka se nachází v latinsky psané listině z roku 1281. Ve Voděradech najdeme nově opravený kulturní dům a sportovní areál. (Mikroregion Kunštátsko – Lysicko, 2013)

4. 21 Zbraslavec

Zbraslavec se nachází v jihovýchodní části přírodního parku Halasovo Kunštátsko obcemi Drnovice a Kunštát. První písemná zpráva o obci je z roku 1374. Ve Zbraslavci

od roku 1902 stojí kaple zasvěcená sv. Panně Marii Karmelské. Dále se v obci nachází sportovní areál Pod kaštany. (Lhoťanová et al., 2008)

4. 22 Žerůtky

Žerůtky leží v Boskovické brázdě, tvoří nepravidelnou návesní obec, ležící 2 km jižně od Lysic. V Žerůtkách stojí kaple Panny Marie Sněžné z roku 1861. Nejstarší historická zpráva pochází z roku 1353, kdy obec patřila pánům z Lomnice. Krátce k Žerůtkám patřila i ves Lačnov. Obec je rodištěm známé překladatelky z holandštiny a vlámštiny – Lídy Faltové. Do Žerůtek jezdil a pobýval zde spisovatel Karel Josef Beneš, autor románu Kouzelný dům, jehož děj se odehrává právě v Žerůtkách a okolí, později se zde natočil i film. (Peša et al., 2012)

5 Místní tradice a zvyky

Mikroregion Kunštátsko – Lysicko patří k největším sdružením obcí v Jihomoravském kraji a probíhá zde spousta tradičních kulturních akcí.

- **Drnovická lávka:** závod přes obecní nádrž, který pořádá místní sbor dobrovolných hasičů. Účastníci jezdí na kolech, trakařích, či jiných povozech přes lávku dvacet sedm metrů dlouhou a třicet centimetrů širokou. V roce 2015 se závod konal již po páté, ale poprvé na obecní nádrži. (Charvát, 2015 [online])
- **Slavnosti Porčova mlýna v Býkovicích:** Slavnosti nabízejí možnost navštívit pravého mlynáře, zkusit si umlít mouku nebo upéct chléb. Jsou možné i projížďky na koni a rybaření. Celým dnem provází živá muzika. Pro děti bývá nachystán pestrý program. (Slavnosti Porčova mlýna - Býkovice, 2015 [online])
- **Zámecké feérie:** víkend, kdy se odehrávají divadelní a kostýmové prohlídky zámku, komentované prohlídky zahrady, divadelní představení na nádvoří a vystoupení hudebních skupin.
- **Krojované hody Černovice:** Brzy ráno, než vše vypukne, se stárci sejdou k postavení máje. Po mši svaté a obědě se za účasti dechovky stárci opět sejdou pod májí a následuje obchůzka celou obcí, při které si každý stárek jde pro svoji stárkovou. Nakonec je pod májí připraven kačer, který má být potrestán za všechny zlé skutky, které v uplynulém roce udělal. Kačer je zproštěn viny a následuje tancování pod májí. (Zhoř, 2015 [online])

Dále se práce bude zabývat těmi tradicemi a zvyky, kterých se autorka sama účastnila.

5.1 Advent a Vánoce

Advent v katolické křesťanské liturgii představuje přípravnou dobu před příchodem vánočních svátků, tedy dobu očekávání Spasitelova příchodu. Vánoční svátky, tak jak je známe, byly v českých zemích zavedeny až někdy ve 4. Století, kdy nahradily původní pohanské slavnosti zimního slunovratu. Papež Jan Pavel II. před vánocemi v roce 1993 uvedl, že oslavu vánočních svátků v bibli nenajdeme. V souvislosti s 25. prosincem prohlásil: „*Toho dne starověké pohanství slavilo svátek Nepřemožitelného Slunce, a ten den*

se také shodoval se zimním slunovratem. Křesťanům připadalo logické a přirozené nahradit pohanský svátek oslavou jediného a pravého slunce, Ježíše Krista.“ (Toufar, 2004, s. 64)

5. 1. 2 Adventní věnec

Zvyk zapálených svíček je spojován s ozdobným věncem, který se v lidové tradici objevil až v první polovině 19. století v Německu. Kruhový tvar věnce představuje jednotu lidí a Boha, větvičky jehličnanů symbolizují věčný život, který Ježíš Kristus slíbil všem věřícím křesťanům, a zapálené svíce představují plamen Kristovy lásky ozařující každého člověka. Nejstarší doložená zpráva udává, že první adventní věnec byl pověšen na dveře sirotčince roku 1838 Johannem Heinrichem Wichernem. Věnec byl ozdobně vyřezaný ze dřeva a každý den na něj Wichern připevnil zapálenou svíci. Pod věncem byla pokladnička na dary pro sirotky. (Toufar, 2004)

5. 1. 3 Svatý Mikuláš

Symbol Mikuláše je spojován s biskupem z lykijské Myry z Malé Asie, který po smrti rodičů rozdál veškerý svůj majetek chudým lidem. Už za jeho života se tradovalo, že svatý Mikuláš rozdává radost, štěstí, bohatství a že je dobrotivý, chápatel, laskavý a štedrý. (Toufar, 2004)

V předvečer svátku svatého Mikuláše (5. prosince) chodívají do vesnických i městských domů, ve kterých bydlí děti, čerti a andělé spolu se samotným biskupem sv. Mikulášem. V mikroregionu Kunštátsko – Lysicko je zvykem, že se svatý Mikuláš s čerty a anděly ptají děti i jejich rodičů, zda byly hodné a jestli by jim dokázaly říci nějakou básničku, modlitbu nebo zda by uměly zazpívat písničku. Pokud děti hodné byly nebo slíbí své polepšení, čert je neodnese do pekla, ale dostanou nějakou sladkost.

5. 1. 4 Mikulášská jízda v Drnovicích

V Drnovicích se již tradičně pořádá Mikulášská jízda. Původně akci pořádala základní a mateřská škola jako vystoupení svých dětí. Asi v roce 2010 se k pořadatelům přidal jezdecký klub Bonun, díky kterému andělé přijeli na koních. Pořadatelé sklidili úspěch a rozhodli se z akce udělat větší show, starosta projevil nadšený souhlas. V roce 2013 na Mikulášské jízdě čerti vyskákali z místního hostince a zajistili ohnivou show, Mikuláš se spustil z obecního úřadu a andělé přijeli opět na koních. Následovalo zpívání a rozdávání adventních kalendářů. Rok 2013 byl podle ohlasu občanů nejúspěšnějším ročníkem akce. V roce 2014 Mikuláš přijel na voze s koňským spřežením, čerti vylezli z vrat na náměstí za výbuchu dýmovnice a záři stroboskopů a ohně, Lucifer seděl na trůnu. Na posledním

ročníku Mikulášské jízdy se podílely všechny drnovické zájmové oddíly (jezdecký klub Bonun, sbor dobrovolných hasičů, fotbalový klub a Kaliangang – klub motorkářů), ročník 2015 byl z pohledu organizátorů nejvíce promyšlený. Mikuláš přijel opět na voze s koňským spřežením a s anděly na koních se setkal s čerty, kteří vyšli z vrat na náměstí, následoval ohňostroj, ohnivá show, bičová show a Lucifer na voze. (B. Nesnídalová, osobní sdělení, 9. dubna, 2016)

5. 1. 5 Rozsvícení vánočního stromu

Rozsvícení vánočního stromu probíhá každoročně ve více obcích mikroregionu Kunštátsko – Lysicko. Tradiční akce probíhá v každé obci jinak a v jinou dobu. V roce 2015 se v Kunštátě vánoční strom rozsvítil již v sobotu 28. listopadu. Na programu bylo vystoupení farního divadelního spolku AD HOC, vystoupení pěveckého sboru základní školy Kunštát, samotné rozsvícení vánočního stromu a hudba zajištěná dechovkou Kunštát. Oproti tomu v Rozseči nad Kunštátem akce probíhala až v pátek 4. prosince. Na programu byl projev místního starosty a pana faráře, zpěv vánočních koled, projekce událostí v Rozseči nad Kunštátem za poslední rok, ohnivá show, ohňostroj a nakonec již tradičně přišel Mikuláš s čertem a andělem. (Atlas Česka [online]., Pros et al., 2015 [online].)

5. 1. 6 Štědrý den

Štědrý den je poslední den adventu - předvečer svátku Narození Páně. Lidé si v tento den odpírali jídlo a nápoje, nasýtli se až při štědrovečerní večeři, která bývala bohatá, ale nachystána z postních pokrmů. Půst lidé drželi na důkaz vděčnosti Bohu za nejcennější dar, který lidstvu dal v podobě svého Syna. V tento den byli bohatí štedří k chudým. Žebrákům se dávala almužna a koledníci si odnášeli výslužku. (Vavřínová, 2001)

5. 1. 7 Štědrovečerní večeře

Stůl štědrovečerní večeře býval pokryt bělostným ubrusem, který měl na stole vydržet až do svátku sv. Štěpána. Pod stolem bylo nastláno seno, které připomínalo narození Ježíška ve chlévě a mělo přinášet štěstí a dobrou úrodu v následujícím roce. Aby vytrvala soudržnost rodiny, spínaly se nohy jídelního stolu řetězem. Pod ubrus se dávaly kapří šupiny, aby se v domě držely peníze. Dále se pod ubrus schovávaly i semena plodin, pěstovaných v hospodářství. Semena se uschovala až do jara a promíchala se s ostatní setbou. U stolu se musel sejít sudý počet hodovníků, podle našich předků to přinášelo štěstí. Jedno místo se prostírá navíc pro nečekaného hosta. (Toufar, 2004)

Nejrozšířenějším vánočním pokrmem v českých zemích se po vzniku Československé republiky stal kapr. K jeho oblíbě přispěla masivní kampaň na podporu rozvoje rybníkářství v Československu, cenová dostupnost, chutné maso a význam. Ryba byla totiž v raně křesťanských dobách kryptogramem vyznavačů Ježíše Krista. Ryby v těch dobách byly pokrmem nejchudších lidí a podle evangelií jimi Ježíš nasýtil zástupy lidí. (Vavřínová, 2010)

5. 1. 8 Pouštění lodiček

Kořeny magie plovoucích lodiček najdeme v předkřesťanských dobách, v některých zemích pomáhaly k milostné magii. Lodičky se pouštěly již o prvním „zimním dni“ – na svátek sv. Matouše (21. září). Neprovdané dívky a ženy pouštěly po vodě „Matoušovy lodičky“ s kousky papíru se jménem jejich milovaného. Podle směru plutí lodiček potom hádaly, zda je čeká šťastné manželství. (Vavřínová, 2001)

Výroba lodičky ze skořápek vlašského ořechu a oharku svíček je snadná, stačí rozpílit ořech, očistit skořáčku a připevnit svíci. Je důležité, aby si každý svoji lodičku vyrobil sám, svíčka by měla být získaná v kostele 24. prosince při ranní mši. Pak stačí lodičku poslat po vodě v řece, rybníce nebo umyvadle a pokládat si otázky ohledně zaměstnání, podnikání, rodiny, studijních úspěchů, lásky apod. Každý může položit jen jednu jasně formulovanou otázku a to ve chvíli, kdy zapálí svíci a pošle loďku po vodě. (Vavřínová, 2001)

5. 1. 9 Lití olova

Vánoční zvyk lití olova pochází z keltských zemí. Keltští druidové údajně převzali tajemství věštby od velekněží z bájně Atlantidy. Dnes si může zkusit číst v olovu každý a to za pomoci výkladu základních tvarů a své vlastní fantazie. Při lití olova je důležité položit srozumitelnou otázku, je lepší ptát se pouze na jednu věc a při větším množství otázek si zhotovit odlitků více. (Vavřínová, 2001)

5. 1. 10 Vánoční stromeček

Podle legendy se za vznik vánočního stromu zasloužil irský misionář a reformátor raného středověku opat Kolumbán. V roce 573 rozvěsil na jedli, kterou místní domorodci o zimním slunovratu uctívali jako modlu, pochodně do tvaru kříže a pronesl k zástupu Galů kázání o narození podivuhodného dítěte Ježíše. Pohany vyprávění dojalo natolik, že se nechali pokřtít a neustále zelený jehličnan si spojily s obrazem zmrtvýchvstání Krista. (Vavřínová, 2010)

5. 1. 11 Vánoční cukroví

Původ každoročního pečení vánočního cukroví se nachází v oslavách zimního slunovratu, který byl pokládán za jednu z nejmocnějších nocí roku, kdy je dům a rodinu potřeba chránit před silami temnoty pomocí magických úkonů. S tím byla spojena i příprava ochranných pokrmů a obřadního pečiva, které se zavěšovalo například na vchodové dveře od světnic a na ovocné stromy v sadu. Postupem času mizel strach lidí a s ním i čarodějné pečivo, které se postupem času proměnilo ve vánoční cukroví. Mezi nejoblíbenější pochoutky vánočního cukroví v posledních letech patří vanilkové rohlíčky, linecké cukroví, kokosové kuličky nebo sněhové pusinky. (Vavřínová, 2001)

5. 1. 12 Vánoční zpěvy

Mezi vánoční zpěvy patří především koledy, ty ve středověku šířili po celé Evropě především potulní žáci, zpívali je směsicí místních jazyků a latiny. Postupem času vznikly národní koledy, zpívané v rodném jazyce, nejstarší spadají do 15. století. Většinou je tvořily liturgické písně upravené k vánoční době nebo umělé písně komponované v lidovém duchu s vánoční tematikou. Koleda „*Narodil se Kristus Pán*“ vznikla z latinské duchovní písně v překladu: „*Bud' pozdraveno, kněžstvo nebeské*“. Koleda sloužila jako zdroj příjmu hladových žáků, ale i duhovenstva. Za svoji žebrotu se o vánočních svátcích nikdo nestyděl, vždyť i Jan Hus kdysi koledoval a žebral v pražských ulicích. (Vavřínová, 2010)

5. 2 Masopust

Masopust představuje čas mezi svátkem Tří králů a předvelikonočním půstem (začínající Popeleční středou). Masopustní období byl čas hospodářského klidu, dokončovaly se práce minulého roku (zpracovávala se lněná a konopná příze, mlátily se zbytky zbylé obilí pomocí cepů) a současně probíhaly přípravy k nastávajícímu hospodářskému období. Masopust byl i časem, kdy ve vesnicích probíhalo nejvíce svateb. Vykonávala se i celá řada občůzkových obyčejů, v poslední masopustní dny tyto občůzky vrcholily a soustřeďuje se do nich řada obyčejů. Konec masopustu představoval ukončení určitého ročního cyklu, to se odráží i v jeho pojmenování nejen fašank či masopust, ale též označení končiny a ostatky. (Frolec et al., 1979)

Masopust je období poslední příležitosti se pořádně najíst masa. Po něm nastává období čtyřicetidenního půstu, které končí až o Velikonocích. Hlavní masopustní zábava začínala v neděli, kdy se všichni chystali k muzice, tancovalo se i v pondělí a vrcholem masopustu bylo úterý, kdy si lidé nasadili masku a vyrazili s průvodem maškar do ulic. Maškarády navštíví každý dům v obci. Před každým domem mladí muži obíhají kolečko

v taktu známých melodií. Tento taneční projev není náhodný. Kolo se točí naopak než při běžném tanci, proti směru hodinových ručiček – od východu k západu – jako slunce na obloze. Rej maškar končil „pochováváním basy“ – na znamení, že muzikanti v postní době nehrají. (Karpetová & Sládková, 1996, Langhammerová, 2004)

5.3 Velikonoce

Velikonoce jsou tzv. pohyblivé svátky, které jsou často označovány jako *svátky jara*. Jejich datum se v závislosti na prvním jarním úplňku mění. (Vlasáková, 2008)

Velikonoce jsou největšími svátky křesťanů, kteří si v tomto období připomínají smrt a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Písemné prameny dokazující slavení Velikonoc jsou bohaté především z období 19. a 20. století, středověké zmínky jsou většinou neúplné. Základem křesťanských Velikonoc je biblická zpráva o ukřižování, smrti a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Název je odvozený od veliké noci, tak byla pojmenována noc největšího tajemství v duchovních dějinách, po které Ježíš vstal z mrtvých. Velikonoce jsou vrcholem biblického příběhu o narození a životě Syna Božího, Ježíšova oběť se podle evangelií odehrála na židovský svátek nekvašených chlebů – pesach. (Frolcová, 2001)

„Podle druhé knihy Mojžíšovy slavili Židé Velikonoce (pesach, řecky pascha) na památku exodu, tj. svého odchodu z Egypta. Tato událost znamenala nejen osvobození z otroctví, ale samotné uvedení do svobodného života; historická zmínka nabyla dimenzi víry a jako výpověď víry přesahující hranici času i prostoru stala se znamením přechodu od smrti k životu, z utrpení k radosti, z temnot ke světlu. Odtud se odvíjí smysl Velikonoc: u Židů znamená počátek cesty do „země zaslíbené“, u křesťanů počátek cesty ke spáse. Poslání exodu je naplněno – a podle řeckého textu Lukášova evangelia dokonce dovrčeno – v Novém zákoně osudem Božího syna.“ (Frolcová, 2001, s. 47)

Velikonoce mají ze všech svátků nejdelší přípravné období (postí doba), které vrcholí ve Svatém týdnu, nazývaném také Pašijovým nebo Velkým týdnem. Začíná Květnou (Smrtnou) nedělí, graduje Zeleným čtvrtkem, Velkým pátkem a Bílou sobotou, končí před slavností Vzkříšení. Svatý týden je týden půstu, klidu, ticha a soustředění. Na Zelený čtvrtek naposledy varhany zahrají Gloria, pak už varhany nehrají a ani zvony nezvoní, nahradí je hluk hrkaček – až do slavnosti Vzkříšení. (Frolcová, 2001)

5. 3. 1 Tradiční obchůzka

Koná se po tři dny Svatého týdne – od Zeleného čtvrtka do Bílé soboty – doba je vymezena mlčením kostelních zvonů. Chlapci chodí po vesnici s hrkačkami. Poprvé hrkají na Zelený čtvrtek v poledne, potom pravidelně brzy ráno (v čase mezi čtvrtou a šestou hodinou ranní), v poledne a v čase večerního klekání. Na Velký pátek probíhá hrkání navíc i ve tři hodiny odpoledne – v hodinu biblické Ježíšovy smrti. Průvod hrkačů vychází obvykle od kostela.

5. 3. 2 Pomlázka

Tradice pomlázky se koná na Velikonoční pondělí (červené pondělí – dar červeného vejce). Velikonoční pomlázka je poprvé zmíněna ve středověkých pramenech. Podle jazykovědců je pomlázka české slovo historicky doložené ze středověku. Pojem Velikonoční pomlázka se používá ve třech hlavních významech: představuje obyčej šlehání žen a dívek jarními pruty (za účelem zdraví a omlazení), obvykle spojený s koledováním; dalším významem pomlázky je také prut, spletené pruty nebo jiný nástroj šlehání a posledním významem je velikonoční dar.

5. 3. 3 Velikonoční vejce a obdarování

Vejce je v období Velikonoc odměnou koledníkům a předmětem zdobení. Je to rituální prostředek lidové víry a samostatný pokrm. Ve středověkých zprávách je vejce zaznamenáno jako součást křesťanských obřadů, jejich svěcení církev zavedla kolem roku 1200. Velikonoční vejce sloužila i jako naturálie, byla součástí poddanských dávek a služebnických příjmů. *„Obyčej velikonočního obdarování dětí se rozvinul podle Johanny Jaenecke – Nickel v baroku a to ve vztahu školním a zvláště kmotrovském. Zpráva z roku 1601 z Rüdeseimu na Lužici popisuje sbírání velikonočních vajec jako skupinový obyčej dětí a mládeže (barevná a malovaná vejce dostávali školáci od svých učitelů); z roku 1715 je písemně doložen obyčej chození dětí ke kmotrům na Zelený čtvrtek pro červená vejce a jiné dary.“* (Frolcová, 2001, s. 219)

Vejce je často vykládáno jako symbol znovuzrozeného života (v církvi je vejce symbolem vzkříšení), ve starověku bylo používáno jako rituální prostředek. Jedním z prvních typů kraslice je patrně červené vejce. V lidových obřadech a obyčejích je červené barvě životodárné krve připisován ochranný a blahonosný význam. (Frolcová, 2001)

Chlapci při pomlázce koledují pomocí slovního doprovodu - formou stručné výzvy, výhružky nebo lichotivé prosby. Z tematického hlediska jde o žádost o vejce nebo jiný velikonoční dar - koláče, mazanec. (Frolcová, 2001)

5.4 Pálení čarodějnic

Tradice pálení čarodějnic probíhá v noci z 30. dubna na 1. května. Tato magická noc se nazývá Filipojakubská a zlé síly v ní mají podle pověry větší moc než jindy. Lidé věřili, že čarodějnice a čarodějové jsou spojeni s ďáblem a ve filipojakubské noci se slétají na sabat. Proti uhranutí a kouzlům čarodějnic se lidé bránili kropením místnosti i dobytku svěcenou vodou, na dvůr zapichovali vidle, košťata nebo trnové pruty. Střílelo se z pušek, práskalo se biči a bušilo do pánví a hrnců, aby se čarodějnice zahnaly. Prostředek k ochraně před čarodějnicemi bylo i pálení ohňů, tento velmi starý obřadní zvyk se postupně proměnil v dnešní podobu tradice pálení čarodějnic. (Karpětová & Sládková, 1996)

Dnešní podoba pálení čarodějnic se udržela poměrně v původní podobě. Na tradičním místě v obci se zapaluje oheň, s tím se spojuje řada variant zvyků – např. pálení domácího haraburdí, připalování košťat a za účelem ochrany obydlí nošení jejich ohořelých kousků domů, spálení figuríny čarodějnice vyrobené většinou ze slámy a starých látek. Společné setkání pak pokračuje u ohně např. opékáním špekáčků, společným zpěvem a tancem. (Langhammerová, 2004)

5.5 Stavění máje

Stavění májek a májů – stromových symbolů – probíhá v noci před 1. květnem, tedy o filipojakubské noci stejně jako pálení čarodějnic (v řadě míst Moravy probíhá stavění máje až o Svatodušních svátcích nebo o hodech). Tradici připomíná zmínka z roku 1579, kdy májky měly košatější podobu a stavěly se po celé vesnici - bylo potřeba vyplenit mnoho stromů a proto ke konci 18. století byla ze strany státu vedena „ekologická kampaň“. Výrazně tedy přetrvávala tradice stavět uprostřed obce jeden velký máj. Dnešní objekt se staví ve výšce asi třiceti metrů. Nejčastěji bývá máj vytvořen z pečlivě opracovaného, zbaveného větví a téměř v celé výšce do běla ohlazeného smrku. Nahoře zůstává zelená špička s několika koly větví a přivěšený věnec s květy a fábory. Májový strom stojí v obci nejčastěji do Svatodušních svátků, někdy je k vidění po celé léto. (Langhammerová, 2004)

Stavění máje patří k velmi starým obřadům, jejich obecný smysl lze přičíst skryté symbolice růstu, plodnosti a předkřesťanské magii. (Langhammerová, 2004)

5.6 Svátky řemesel Kunštát

Pořadatelem svátků řemesel Kunštát je Občanské sdružení Řemesel. Sdružení je zaměřeno právě na každoroční pořádání Svátků řemesel, dalším cílem je obnova regionálního muzea řemesel v Kunštátě. (Občanské sdružení Řemesla Kunštát [online])

Svátky řemesel probíhají v červnu v areálu Panské zahrady u státního zámku. První ročník se však odehrál již v květnu a to v roce 2008, kdy probíhaly oslavy 550. výročí korunovace Jiřího z Kunštátu a Poděbrad českým králem. Sám král Jiří z Kunštátu a Poděbrad se akce účastnil. Důraz byl kladen nejen na prodej výrobků ale především na názorné předvádění řemesla spojené s živým doprovodným slovem. Čtvrtý ročník svátků byl zaměřen na dřevo a současně proběhlo sympozium Dřevosochání v Kunštátě a to týden před svátky řemesel (následující roky probíhá sympozium Dřevosochání v Kunštátě vždy týden před víkendem svátků řemesel). Další rok bylo hlavním tématem železo. Doprovodný program šestého ročníků svátků řemesel se zaměřil na oslavu 555. výročí korunovace Jiřího z Kunštátu a Poděbrad českým králem, hlavním tématem bylo sklo. Sedmý ročník byl ve znamení kůže. Osmý ročník rozšiřuje svůj název na „Svátky řemesel a krásy ušlechtilých koní Kunštát“ a je ve znamení oceli. (Občanské sdružení Řemesla Kunštát [online])

O založení tradice jarmarků řemesel v Kunštátě se zasloužil místní rodák a podnikatel Libor Janča, když v březnu 2007 oslovil autora knihy Poselství dřeva, historika doc. PhDr. Václava Šplíchala, CSc., který se zabýval dějinami řemesel, a požádal ho o odbornou pomoc. Ten souhlasil s podmínkou, že se seznámí s dalšími pěti spolupracovníky, kteří se aktivně k realizaci nápadu připojí. Spolupráci přijali: Marie Wetterová, MVDr. Zdeněk Wetter, Mgr. Zdena Popelková, Aleš Polák, Mgr. Marie Čigelská, Zdeněk Popelka a Martin Kotek. V červnu roku 2007 se přípravný výbor k založení občanského sdružení řemesla v Kunštátě sešel a následně pak bylo sdružení zaregistrováno na Ministerstvu vnitra. (Občanské sdružení Řemesla Kunštát [online])

5.7 Halasův Kunštát

Básník a překladatel František Halas (1901 – 1949) často pobýval v Kunštátě a tento kraj si velmi oblíbil, sám o něm napsal: „...*mé srdce a mé smysly jsou doma tam na Kunštátsku, odkud pochází celý můj rod. Je tam plno šlépějí mých dědů a báb a Halasama se to tam jen hemží...*“. V roce 1969 bylo v Rudce u Kunštátu uspořádáno Svazem českých spisovatelů první halasovské sympozium s mezinárodní účastí

a to z iniciativy spisovatele a básníka Ludvíka Kundery, který také patří mezi významné osobnosti Kunštátu. Od tohoto roku se každý rok v měsíci říjnu konají večery poezie, které do města přivádějí řadu literárních ale i hereckých osobností. (Kunštát město s tradicí, 2013)

František Halas je známý i svým vřelým vztahem k mladším autorům. U nakladatele Václava Petra se staral o redakci knižnice První knížky, v níž uváděl mladé básníky. Tento Halasův odkaz se snaží od roku 1972 připomínat literární soutěž, která nese básníkovo jméno. Od svého vzniku probíhala soutěž pod Okresním kulturním střediskem v Blansku, potom pod patronací Muzea Blansko a od roku 2012 jsou organizátory Město Kunštát, Společnost přátel mladé poezie a Kruh přátel umění města Kunštát. Soutěž je vyhlášována v květnu – přihlásit se může každý ve věku 15 až 29 let svými dosud nepublikovanými texty. Vyhodnocení a setkání finalistů se uskutečňuje v říjnu v rámci Halasova Kunštátu. Hodnocení soutěžících zajišťuje tříčlenná porota, ta určí laureáta soutěže a může udělit Zvláštní cenu Klementa Bochořáka – dosud nepublikujícímu autorovi vydání básnické sbírky. Vybrané práce účastníků jsou otištěny v literárních časopisech a na internetových stránkách soutěže. (CzechLit [online])

5.8 Hrnčířský jarmark Kunštát

Kunštát na Moravě je známý svým hrnčířstvím s dlouholetou tradicí. První písemná zmínka o hrnčířství v Kunštátě pochází z roku 1599. Největší rozkvět Kunštátské keramiky bylo na přelomu 18. a 19. století, tehdy bylo zboží vyváženo i do cizích zemí. Další rozvoj kunštátských keramických dílen ovlivňovaly dějinné události. Významným rokem byl rok 1989, kdy došlo k opětovnému uvolnění soukromého podnikání. (Kunštát město s tradicí, 2013)

Hrnčířský jarmark se poprvé konal v roce 1993. Náměstí Krále Jiřího v Kunštátě se v době jarmarku změnilo v otevřené hlediště i jeviště, plochu kunštátského náměstí zaujmou stánky s keramickým zbožím, po celé dva dny jarmark doplňuje bohatý kulturní program. Své hrnčířské výrobky zde představují mistři hrnčířského řemesla z celé České republiky a v posledních letech i ze zahraničí. Jarmark probíhá vždy třetí víkend v měsíci září a získal si pevné místo v celorepublikovém kalendáři kulturních akcí. Zboží si zde prohlédne na 15 000 návštěvníků a tradice jarmarku je považována za druhý největší hrnčířský jarmark v republice. (Dostál et al., 2014, Kunštát město s tradicí, 2013)

Dostál et al. (2014, s. 95) uvádí: „Není to jen „prodejní“ akce, ale i místem setkání s přáteli. „Zpěvák Jarek Nohavica při svém koncertě v Kunštátě řekl: „ ... ty hrnky přitahují dobrý lidi“.“

5.9 Traktoriáda

Traktoriáda je již tradiční akce v obci Rozseč nad Kunštátem, odehrávající se začátkem července. Její první ročník proběhl v roce 2005, tehdy se jednalo pouze o setkání, za kterým stála hádka o to, kdo má nejrychlejší stroj. Nakonec se prvního ročníku účastnilo 15 traktoristů a pár diváků. Druhý ročník lze již pokládat za pravou traktoriádu, která se poprvé odehrála na fotbalovém hřišti. Zúčastnilo se asi 40 strojů, které se utkaly v disciplínách: Hlavní závod na čas, Dovednostní jízda s vlečkou mezi překážkami a její zacouvání mezi dvě branky a Jízda s pivem na tácku. Třetí ročník traktoriády se konal 7. 7. 2007. Disciplínami byly Hlavní závod na čas, Dovednostní jízda s vlečkou, Traktor Silák (úkol spočíval v potažení plně hlinou naloženého automobilu o 20 metrů v co nejkratším čase) a Sprint. Ročník byl zakončen Spanilou jízdou, kdy všechny zúčastněné stroje v koloně projely celou obec. V dalších ročnících se soutěžící rozdělili do kategorií, vítězové byli odměněni pohárem, diplomem i věcnými cenami. O akci byl stále větší zájem, šestého ročníku se zúčastnilo 63 strojů (z toho 5 dětských šlapacích) a více jak 1000 diváků. V roce 2015 se z technických důvodů traktoriáda nekonala. V červenci 2016 by se tradiční akce do Rozseče nad Kunštátem měla opět vrátit. (*Traktoriáda Rozseč* [online].)

Praktická část

Cílem praktické části bakalářské práce je uvést výtvarné náměty k vybraným tradicím a zvykům v mikroregionu Kunštátsko – Lysicko. Zmíněné výtvarné činnosti jsou čerpány především z internetových stránek učitelů v MŠ a jsou určeny pro děti ve věku 5-7 let. Pro přehlednost uvádíme tabulku s náměty k jednotlivým tradicím a zvykům. Tabulka rozděluje náměty podle náročnosti na nízkou, střední a vysokou obtížnost. Rozdělení obtížnosti vychází z autorčina uvážení a je pouze orientační. Pro každého je obtížná jiná činnost, proto je potřebné k dětem přistupovat individuálně.

Tradice, zvyky	Námět	Obtížnost
Advent, Vánoce	Mikuláš, čert a anděl	Vysoká
	Vánoční těžítko	Střední
	Sněhulák	Střední
Masopust	Masopustní maska	Nízká
	Čepice	Nízká
	Klaun	Nízká
Velikonoce	Malovaná vajíčka	Nízká
	Slepička	Střední
	Vajíčko	Nízká
Pálení čarodějnic	Papírová čarodějnice	Střední
	Čarodějnice na koštěti	Střední
	Čarodějnice z vařečky	Střední
Svátky řemesel	Ševcovské řemeslo	Nízká
	Kovářské řemeslo	Střední
	Šperkařské řemeslo	Střední
Halasův Kunštát	Moje kniha	Nízká
	Barevná kniha	Střední
	Záložka do knížky	Střední
Hrnčířský jarmark	Želva	Vysoká
	Přívěšek, knoflík	Střední
	Hrnek	Vysoká
Traktoriáda	Skládačka traktoru	Vysoká
	Traktor z krepáku	Střední
	Traktor	Nízká

Mikuláš, čert a anděl

Pomůcky:

- Hliněné květináče (mohou být různé velikosti)
- Temperové barvy
- Štětec
- Vata
- Umělé oči
- Barevný papír
- Nůžky
- Polystyrenové koule
- Lepidlo
- Třpytky

Postup:

- 1) Nabarvěte květináče temperovými barvami,
- 2) nabarvěte polystyrenové koule temperovými barvami,
- 3) vystříhnete z barevného papíru ruce andělovi a čertovi, čepici Mikuláši a rohy čertovi,
- 4) přilepte polystyrenové koule na květináče a přilepte jednotlivým postavám oči, křídla a vlasy (vatu, obarvenou vatu).

Vánoční těžítka

Pomůcky:

- Malá skleněná nádoba s víkem (zavařovací sklenice, sklenice od nutely)
- Borová šiška
- Bílá akrylová barva, štětec
- Barevné korálky
- Tavicí pistole
- Vata, třpytky

Postup:

- 1) Natřete kraje borové šišky bílou akrylovou barvou,
- 2) přilepte k šišce tavnou pistolí barevné korálky,
- 3) přilepte šišku na víko sklenice,
- 4) ozdobte dno vatou a třpytkami, uzavřete sklenici.

Ozdoby na stromek ze slaného těsta

Pomůcky:

- 2 hrnky hladké mouky
- 1 hrnek soli
- ¾ hrnku studené vody
- Váleček
- Špejle
- Vykrajovátko
- Temperové barvy
- Štětce
- Háčky

Postup:

- 1) Z mouky, soli a studené vody zpracujte těsto,
- 2) těsto uváležte a vykrajujte nebo modelujte tvary (asi 1 cm široké)
- 3) vykrojené tvary dozdobte špejlí, nezapomeňte na díрку pro háček,
- 4) nechte několik dní vyschnout (nebo pečte v horkovzdušné troubě cca 20 minut na 150° C),
- 5) po vyschnutí můžete nabarvit temperovými barvami, po uschnutí háčkem připevněte na stromek.

Masopustní maska

Pomůcky:

- Šablona
- Tvrdý bílý papír
- Tužka
- Tuš
- Voskovky
- Nůžky
- Brčka
- Gumička

Postup:

- 1) Obkreslete si šablonu na tvrdý papír,
- 2) pokapejte ho tuší (barevnou nebo černou),
- 3) tuš rozfoukejte,
- 4) po uschnutí dobarvěte voskovkami,
- 5) vystříhněte, připevněte gumičku.

Čepice

Pomůcky:

- Tvrdý bílý papír
- Barevné papíry
- Kreповé papíry
- Nůžky
- Lepidlo
- gumička

Postup:

- 1) Vytvořte z tvrdého papíru kužel,
- 2) oblepte jej barevným papírem, vystříhnete a nalepte různé tvary z barevných papírů,
- 3) ozdobte kreповými papíry, připevněte šňůrku pro opevnění na hlavě.

Klaun

Pomůcky:

- dřevěná špejle na nanuk
- Barevné papíry
- Barevný ubrousek
- Nůžky
- Lepidlo
- Provázek
- Pastelky
- Vroubkovaný papír

Postup:

- 1) Vystříhnete z barevného papíru hlavu a nalepte ji na dřevěnou špejli,
- 2) z vroubkovaného papíru vystříhnete klobouk a nalepte jej na hlavu,
- 3) ubrousek svažte do tvaru motýlka a připevněte jej ke špejli pod hlavu,
- 4) dotvořte detaily – oči, pusku ...

Malovaná vajíčka

Pomůcky:

- Vyfoukané vejce
- Špejle
- Mramorovací barvy
- Lázeň z vody a prášku pro barvení mramorovacími barvami

Postup:

- 1) Máme nachystanou lázeň z vody a prášku pro barvení mramorovacími barvami,
- 2) na povrch lázně nakapejte mramorovací barvy,
- 3) přiložte vejce, držené na špejli, a obtiskněte na něj vzor barev.

Slepička

Pomůcky:

- Část kartonu na vajíčka
- Temperové barvy
- Špejle
- Vyfouknuté vejce
- Ozdobné peří
- Nůžky

Postup:

- 1) Vajíčko dejte na špejli a obarvěte jej temperovými barvami,
- 2) část kartonu na vajíčka obarvěte temperovými barvami,
- 3) po uschnutí vložte do kartonu vejce s peřím.

Vajíčko

Pomůcky:

- Tvrdý bílý papír
- Tužka
- Nůžky
- Lepidlo
- Hobliny, drtiny
- Seno, sláma

Postup:

- 1) Na bílý papír si nakreslete velké vajíčko,
- 2) vystříhnete jej,
- 3) natřete jej lepidlem, posypte hoblinami, drtinami, senem a slámou.

Papírová čarodějnice

Pomůcky:

- Černý papír
- Bílý tvrdý papír
- Pastelky
- Fixy
- Nůžky
- Černá lepicí páska
- Lepidlo

Postup:

- 1) Černý papír si složte jako harmoniku – tělo čarodějnice,
- 2) první třetinu oddělte od zbytku izolepou,
- 3) nakreslete si, vybarvěte a vystříhnete hlavu, ruce a nohy,
- 4) připevněte zmíněné části k tělu čarodějnice.

Čarodějnice na koštěti

Pomůcky:

- Bílý tvrdý papír
- Látky
- Nůžky
- Tužky, pastelky
- Lepidlo
- Větvičky
- Provázek

Postup:

- 1) Nakreslete si tělo čarodějnice (za letu na koštěti),
- 2) vystříhněte ji, na místo jejího oblečení nalepte látku,
- 3) dokreslete detaily,
- 4) izolepou přilepte větvičky jako koště.

Čarodějnice z vařečky

Pomůcky:

- Vařečka
- Látky
- Umělé oči
- Fixy
- Nůžky
- Lepidlo
- Bavlnka

Postup:

- 1) Přilepte k vařečce umělé oči,
- 2) nakreslete nos a pusku,
- 3) bavlnku na místo vlasů a látku na místo oblečení.

Ševcovské řemeslo

Pomůcky:

- Tvrdý bílý papír A3
- Tužka
- Temperové barvy
- Štětec
- Nůžky
- Děrovačka
- Tkanička/provázek

Postup:

- 1) Na bílý papír nakreslete tvar vysoké boty,
- 2) vybarvěte temperovými barvami,
- 3) vystříhnete a pomocí děrovačky vytvořte díry, kterými provlékněte tkaničku, nahoře zavažte v mašli.

Kovářské řemeslo

Pomůcky:

- Podkova ze širokého papírového kartonu
- Alobal
- Barevné papíry
- Připínáčky
- Dětské kladivo
- Nůžky

Postup:

- 1) Podkovu zabalte do alobalu,
- 2) vystříhnete si z barevných papírů tvary na ozdobení,
- 3) barevné tvary připínáčkem a kladivem připevněte k podkově.

Šperkařské řemeslo

Pomůcky:

- Korálky
- Niť
- Nůžky
- Zapínání

Postup:

- 1) Ustříhnete si dostatečně dlouhou niť a chytíte oba její konce,
- 2) navlékněte vždy tři menší korálky na jeden konec a tři menší korálky na druhý konec,
- 3) potom vždy jednu větší korálku na oba konce.
- 4) Zakončete sukem a připevněte zapínání.

Moje kniha

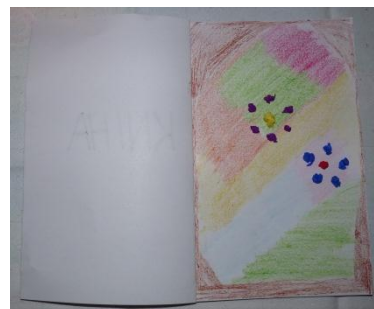
Pomůcky:

- Tvrdé papíry A4
- Děrovačka
- Provázek
- Nůžky
- Voskovky, pastelky
- Krepový papír,
- Barevné papíry
- Lepidlo

Postup:

- 1) Do tvrdých bílých papírů udělejte děrovačkou čtyři otvory, provlékněte jimi provázek a svažte papíry,
- 2) vyzdobte titulní stranu,
- 3) kreslete, vlepujte, pište svoji knihu.

Barevná kniha

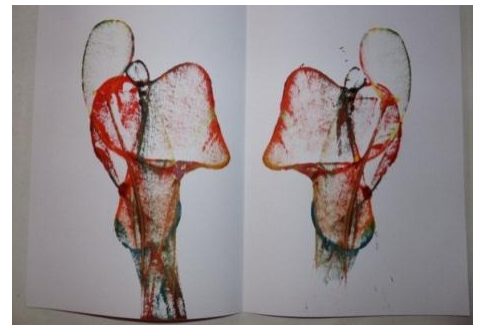
Pomůcky:

- provázek
- temperové barvy
- bílý tvrdý papír A3
- kniha jako závaží

Postup:

- 1) Přehněte papír na půl,
- 2) provázek pomalujte temperovými barvami,
- 3) složte provázek mezi dvě poloviny bílého papíru,
- 4) zatěžkejte papír knihou a vytahujte pomalu provázek ven,
- 5) sundejte závaží, otevřete papír a koukněte se na výtvar.

Záložka do knížky

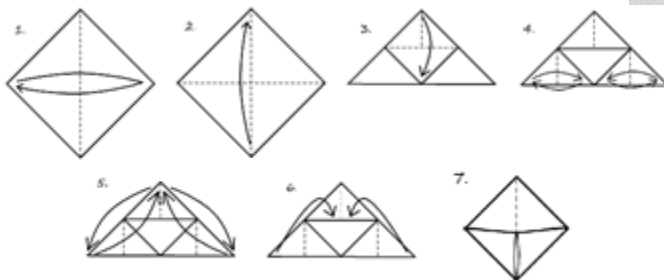
Pomůcky:

- barevný papír
- nůžky
- pastelky / fixy

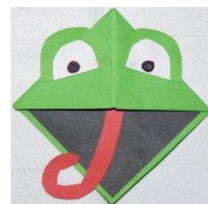

Postup:

- 1) Vystříhnete si z barevného papíru čtverec a složte jej podle návodu,
- 2) dozdobte záložku podle svých představ.

(děti.vira.cz, 2016 [online])

Želva

Pomůcky:

- Samotvrdnoucí modelovací hmota (hnědá)
- Štětec
- Temperové barvy
- Miska
- Igelitový sáček

Postup:

- 1) Do misky vložte sáček, vytvořte vrstvu modelovací hmoty,
- 2) vyjměte misku pomocí sáčku, vytvořte hlavu želvy a s pomocí vody ji připevněte ke krunýři,
- 3) vymodelujte šupinky a připevněte je na povrch celého krunýře,
- 4) po vyschnutí můžete pomalovat temperovými barvami.

Přívěšek, knoflík

Pomůcky:

- Samotvrdnoucí modelovací hmota (hnědá)
- Štětec
- Temperové barvy
- Špejle
- Kožená šňůrka

Postup:

- 1) Vymodelujte si z hmoty nějaký přívěšek,
- 2) ozdobte jej rytím špejle,
- 3) vytvořte špejlí díru k uchycení šňůrkou,
- 4) po vyschnutí můžete přívěšek pomalovat temperovými barvami.

Hrnek

Pomůcky:

- Samotvrdnoucí modelovací hmota
- Štětec
- Temperové barvy

Postup:

- 1) Z plastelíny vymodelujte podstavu ve tvaru kruhu,
- 2) na ni vrstvěte válečky – štětcem naberte vodu a potřete místo, na které váleček připevníte,
- 3) vytvořte a připevněte ucho, po vyschnutí můžete namalovat temperovými barvami.

Skládačka traktoru

Pomůcky:

- Šablona traktoru
- Pastelky
- Nůžky
- Lepidlo

Postup:

- 1) Vykreslete šablonu traktoru,
- 2) ohněte na vyznačených místech,
- 3) slepte vyznačená místa.

Traktor z krepového papíru

Pomůcky:

- Tvrdý bílý papír
- Nůžky
- Lepidlo
- Krepový papír
- Tužka

Postup:

- 1) Nakreslete si tvar traktoru,
- 2) vystříhnete jej,
- 3) natrhejte si malé kousky krepáku, vytvarujte z nich koule a nalepte je na traktor.

Traktor

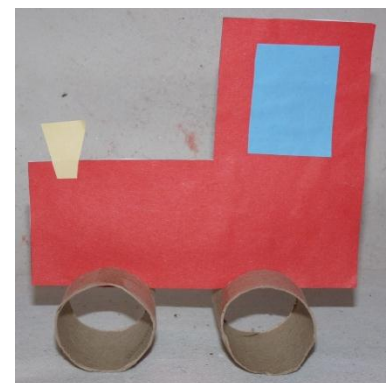
Pomůcky:

- Barevný tvrdý papír
- Lepidlo
- Tužka
- 2 ruličky od toaletního papíru
- Nůžky

Postup:

- 1) Nakreslete si na barevný tvrdý papír obrys traktoru a vystříhnete jej,
- 2) dolepte / dokreslete na něj detaily (okna, dveře, komín),
- 3) nastříhnete si střed ruliček od toaletního papíru a vložte do nich traktor.

Závěr

Bakalářská práce se zabývá vybranými zvyky a tradicemi v mikroregionu Kunštátsko – Lysicko. Je rozdělena do dvou částí – teoretické a praktické.

Teoretická část je dále dělena do pěti kapitol, které se věnují charakteristice dítěte předškolního věku, jeho fyzickým, motorickým, kognitivním a emočním vývojem. Dále seznamují s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání, uvádí vývoj dokumentu, prvotní reakce učitelů mateřských škol a popisuje jeho systém cílů. Další kapitoly se zaměřují na mikroregion Kunštátsko – Lysicko a jeho obce, popisují je z hlediska geografického a historického, poukazují na zajímavá místa v obcích a zmiňují tradiční aktivity v obci. Poslední kapitola teoretické části se věnuje podrobnějšímu popisu vybraných tradic a zvyků v mikroregionu. Podrobněji jsou popsány ty tradice a zvyky, kterých se autorka sama účastnila.

Praktická část práce představuje návrh výtvarných námětů, které lze v mateřské škole použít v souvislosti se zvyky a tradicemi v mikroregionu Kunštátsko – Lysicko. Každý námět je opatřen fotografií potřebných pomůcek a fotografií samotného výrobku, pomůcky jsou uvedeny také slovně a nechybí popis pracovního postupu. Náměty jsou určeny pro děti od pěti let. Pro větší přehlednost je na začátku praktické části uvedena tabulka s názvem tradice či zvyku, náměty k danému tématu a míra obtížnosti pro dítě.

Seznam pramenů a literatury:

1. Dostál, L. et al. (2014). *Kunštátsko ... jak šel čas*. Kunštát: Město Kunštát ve spolupráci s Jaroslavem Řehůrkem a Ladislavem Dostálem.
2. Frolcová, V. (2001). *Velikonoce v české lidové kultuře*. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o.
3. Frolec, V. et al. (1979). *Masopustní tradice*. Brno: Blok
4. Frolec, V. et al. (1980). *Dítě a tradice lidové kultury*. Brno: Blok
5. Hartl, P. & Hartlová, H. (2010). *Velký psychologický slovník*. Praha: Portál, s.r.o.
6. Hartl, P. (2004). *Stručný psychologický slovník*. Praha: Portál, s.r.o.
7. Karpetová, B. & Sládková, K. (1996). Masopust. *NENUDA v duchu českých tradic, 1*. 12-15.
8. Karpetová, B. & Sládková, K. (1996). Pálení čarodějnic. *NENUDA v duchu českých tradic, 1*. 20-23.
9. Koťátková, S. (2008). *Dítě a mateřská škola*. Praha: Grada Publishing. a.s.
10. Kraus, J. et al. (2006). *Nový akademický slovník cizích slov*. Praha: Academia
11. *Kunštát město s tradicí*. (2013). Kunštát: Město Kunštát
12. Langhammerová, J. (2004). *Lidové zvyky*. Praha: Lidové noviny
13. Langmajer, J. & Krejčířová, D. (2006). *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing, a. s.
14. Lhoťanová, E. et al. (2008). *Jihomoravský kraj: města a obce Jihomoravského kraje: tradice, historie, památky, turistika, současnost*. Rožnov pod Radhoštěm: Proxima Bohemia.
15. Mertin, V. et al. (2010). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha: Portál, s. r. o.
16. *Mikroregion Kunštátsko – Lysicko*. (2013). Kunštát: Město Kunštát
17. Peša, Z. et al. (2012). *Čítanka vlastivědy Boskovicka*. Praha: Program rozvoje venkova ČR.
18. Plevová, I. & Petrová, A. (2012). *Obecná psychologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
19. Říčan, P. (2005). *Psychologie: příručka pro studenty*. Praha: Portál, s. r. o.
20. Smolíková, K. et al. (2004). *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický.
21. Svobodová, E. et al. (2010). *Vzdělávání v mateřské škole Školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál

22. Šmelová, E. et al. (2012). *Přípravenost dětí k zahájení povinné školní docházky v kontextu současného kurikula*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
23. Špaňhelová, I. (2004). *Dítě v předškolním období*. 1. Praha: Mladá fronta, a. s.
24. Thorová, K. (2015). *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál, s. r. o.
25. Toufar, P. (2004). *Český rok na vsi a ve městě*. Třebíč: Akcent spol. s. r. o.
26. Vágnerová, M. (2012). *Vývojová psychologie dětství a dospívání*. Praha: Karolinum.
27. Vavřínová, V. (2001). *Malá encyklopedie Vánoc*. Praha: Libri
28. Vavřínová, v. (2010). *Abeceda Vánoc*. Praha: Krásná paní
29. Vlasáková, O. (2008). *Velikonoční lidová zdobnost*. Brno: Doplněk

Internetové zdroje:

1. *CzechLit – Czech Literature Online* [online]. [cit. 2016-04-8]. Dostupné z WWW: <http://www.czechlit.cz/cz/o-nas/>
2. děti.víra.cz (2016). *Vánoční záložky do knížky* [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://deti.vira.cz/clanky/vanocni-zalozky-do-knizky.html>>
3. Charvát, J. (2015). *Drnovickou lávku zdolávali odvážlivci na kolech i na trakaři*. Blanenský deník.cz [online]. [cit. 2015-4-8]. Dostupné z WWW: <http://blanensky.denik.cz/zpravy_region/drnovickou-lavku-zdolavali-odvazlivci-na-kolech-i-na-trakari-20150809.html>
4. *Občanské sdružení Řemesla Kunštát* [online]. [cit. 2016-04-8]. Dostupné z WWW: <<http://www.osremesla.eu/html/aktivity.html>>
5. *Občanské sdružení Řemesla Kunštát* [online]. [cit. 2016-04-8]. Dostupné z WWW: <<http://www.osremesla.eu/html/historie.html>>
6. *Občanské sdružení Řemesla Kunštát* [online]. [cit. 2016-04-8]. Dostupné z WWW: <http://www.osremesla.eu/html/7__svatky_oemesel.html>
7. *Občanské sdružení Řemesla Kunštát* [online]. [cit. 2016-04-8]. Dostupné z WWW: <http://www.osremesla.eu/html/6__svatky_oemesel.html>
8. *Občanské sdružení Řemesla Kunštát* [online]. [cit. 2016-04-8]. Dostupné z WWW: <http://www.osremesla.eu/html/5__svatky_oemesel.html>
9. *Občanské sdružení Řemesla Kunštát* [online]. [cit. 2016-04-8]. Dostupné z WWW: <http://www.osremesla.eu/html/4__svatky_oemesel.html>

10. Pros, J. et al. (2015). *Slavnostní rozsvícení vánočního stromu*. Rozsečský zpravodaj [online]. [cit. 2015-4-8]. Dostupné z WWW: <http://www.rozsec.cz/storage/zpravodaj/rozsecsky_zpravodaj_2015-04.pdf>
11. *SCS.ABZ.CZ Slovník cizích slov* [online]. [cit. 2016-03-19]. Dostupné z WWW: <http://www.slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?cizi_slovo=mikroregion&typ_hledani=prefix>
12. *SCS.ABZ.CZ Slovník cizích slov* [online]. [cit. 2016-03-19]. Dostupné z WWW: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?cizi_slovo=zvyk&typ_hledani=prefix>
13. Slavnosti Porčova mlýna – Býkovice. (2015). Kudy z nudy.cz [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.kudyznudy.cz/aktivity-a-akce/akce/slavnosti-porcova-mlyna---bykovice.aspx>>
14. *Slavnostní rozsvícení vánočního stromu - Kunštát*. Atlas Česka [online]. [cit. 2015-4-8]. Dostupné z WWW: <<http://www.kalendarakci.atlasceska.cz/rozsviceni-vanocniho-stromu-kunstat-67779/>>
15. *Traktoriáda Rozseč* [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://traktoriada.rozsec.cz/minule-roniky/ronik-2005.html>>
16. *Traktoriáda Rozseč* [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://traktoriada.rozsec.cz/minule-roniky/ronik-2006.html>>
17. *Traktoriáda Rozseč* [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://traktoriada.rozsec.cz/minule-roniky/ronik-2007.html?showall=1>>
18. *Traktoriáda Rozseč* [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://traktoriada.rozsec.cz/minule-roniky/rocnik-2010.html>>
19. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. [cit. 2016-03-19]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Zvyk>>
20. Zhoř, J. (2010). *Hody v Černovicích 2010*. Černovice – oficiální stránky obce [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.obeccernovice.cz/index.php?nid=2595&lid=cs&oid=1980085>>

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Lenka Ondrová
Katedra:	Katedra technické a informační výchovy
Vedoucí práce:	Mgr. Pavlína Částková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2016

Název práce:	Lidové zvyky a tradice v mikroregionu Kunštátsko – Lysicko a jejich využití v MŠ
Název v angličtině:	Folk customs and traditions of the microregion Kunštátsko - Lysicko and their use in kindergarten
Anotace práce:	Bakalářská práce se zabývá lidovými zvyky a tradicemi v mikroregionu Kunštátsko - Lysicko. Je členěna do dvou částí a to části teoretické a praktické. Teoretická část seznamuje s charakteristikou dítěte předškolního věku, s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání, s mikroregionem Kunštátsko – Lysicko, jeho obcemi, tradicemi a zvyky. Cílem praktické části je vytvořit návrh výtvarných činností, použitelných v souvislosti s tradicemi a zvyky zmíněnými v bakalářské práci.
Klíčová slova:	Tradice, zvyky, předškolní věk, Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, mikroregion Kunštátsko - Lysicko
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis deals with folk customs and traditions in the microregion Kunštátsko - Lysicko. It is divided into two parts, theoretical and practical. The theoretical part introduces to the characteristics of preschool child with the General Educational Program for Preschool Education, a microregion Kunštátsko - Lysicko, its villages, traditions and customs. The practical part is to design art activities, applicable in connection with the traditions

	and customs mentioned in the thesis.
Klíčová slova v angličtině:	Traditions, customs, preschool age, General Educational Program for Preschool Education, microregion Kunštátsko - Lysicko
Přílohy vázané v práci:	
Rozsah práce:	52 stran
Jazyk práce:	český